

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรง เกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด¹

ว่าที่ร้อยตรีหญิง ธนาภรณ์ กุลศิริ²

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564 ที่บัญญัติขึ้นใหม่นี้ต้องการที่จะนำกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่กระจัดกระจายอยู่ในประเทศไทยทั้งหมด มารวบรวมไว้ให้เป็นกฎหมายฉบับเดียวที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดยาเสพติดโดยไม่ต้องไปพิจารณาแยกขั้นตอน รวมทั้งมีการนำปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไขกฎหมายให้มีความทันสมัยมากขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้จะได้มีการรวบรวมเอาหลักการสำคัญในกฎหมายแต่ละฉบับเข้ามารวมและบัญญัติให้สอดคล้องกันแต่ก็พบว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังมีข้อบกพร่องในหลายๆประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับหลักสากล

จากการศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดแล้ว พบว่ามีบทบัญญัติแห่งกฎหมายบางส่วนยังคงมีปัญหาในทางกฎหมายที่สำคัญหลายประการ สรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินในคดียาเสพติด ประเทศไทยนั้นได้ลงนามเป็นรัฐภาคีในอนุสัญญาระหว่างประเทศหลายฉบับ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับทรัพย์สินในคดีอาญาและคดียาเสพติดจะต้องทำการแบ่งเฉลี่ยเงินที่ได้จากการบังคับเอาแก่ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดอันเกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่รัฐภาคีที่มีความเกี่ยวข้องด้วย แต่เมื่อพิจารณาจากประมวลยาเสพติดของไทยปัจจุบันแล้วกลับไม่พบว่ามีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินระหว่างประเทศมาอนุวัติเป็นกฎหมายภายในเพื่อจะได้ดำเนินการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินอันเนื่องจากการกระทำความผิดให้แก่รัฐภาคีอื่นได้ รวมทั้งก็ไม่อาจได้รับส่วนแบ่งจากการเฉลี่ยทรัพย์สินในคดียาเสพติดของรัฐภาคีอื่นได้อีกด้วย

ประเด็นที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับการยึดทรัพย์สินในคดียาเสพติด ปัญหาในเรื่องการยึดทรัพย์สินนี้สามารถแบ่งได้สองประการ

ประการแรก คือระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดในมาตรา 77 ในกรณีที่ต้องยื่นคำร้องขอให้ริบทรัพย์สินนั้นจะต้องยื่นภายใน

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจับ การแจ้งข้อหาในอำนาจพนักงานสอบสวน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนพร จิตต์จรุงเกียรติ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์เทพ วิฑิตอนันต์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิลา ภักดีคง

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมาย) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ระยะเวลาเพียง 1 ปี นับแต่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด แม้จะมีต่อมาจะมีกรณีที่พบว่าม็อบที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเพิ่มขึ้น กฎหมายก็ยังบัญญัติให้ต้องยื่นคำร้องขอให้รับทรัพย์นั้นภายในระยะเวลา 1 ปี นับแต่คำพิพากษาถึงที่สุด หรือแม้แต่กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยถึงแก่ความตายก็ต้องยื่นคำร้องนั้นภายในระยะเวลา 1 ปี นับแต่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีคำวินิจฉัย ผู้ศึกษาเห็นว่าคดีเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นเป็นคดีที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมและประชาชนเป็นวงกว้าง รวมทั้งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นต้องเป็นทรัพย์สินที่มาจากกระทำความผิดในลักษณะที่มีความการกำหนดระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอให้รับทรัพย์นั้นจึงไม่เพียงพอต่อการค้นหาทรัพย์สินดังกล่าวได้

ประการที่สอง คือการยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้กระทำความผิดที่อยู่ต่างประเทศ แม้พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในคดีอาญา พ.ศ.2535 ให้รัฐภาคีที่ย่อมสามารถร้องขอให้รัฐภาคีอีกประเทศหนึ่งบังคับเอาทรัพย์สินใดๆของผู้กระทำความผิดนั้นได้ รวมทั้งประเทศไทยเองก็สามารถที่จะดำเนินการยึดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดที่ไม่ได้กระทำความผิดในประเทศของตน แต่ก็พบว่าแม้พระราชบัญญัติดังกล่าว ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ถึงทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องอย่างร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดไว้อย่างชัดเจน จึงควรจะบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์การยึดหรืออายัดทรัพย์สินในคดียาเสพติดไว้เป็นการเฉพาะในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว

ประเด็นที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายเรื่องดอกเบี้ยในคดียาเสพติด ประเด็นเรื่องดอกเบี้ยนั้น เมื่อพิจารณามาตรา 75 ของประมวลยาเสพติดแล้วนั้น เป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้คณะกรรมการมีอำนาจในการตรวจสอบทรัพย์สินนั้นว่าเป็นทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ โดยสามารถทำการยึดทรัพย์สินไว้จนกว่าจะมีคำสั่ง หากทรัพย์สินนั้นไม่เหมาะสมจะเก็บรักษาไว้หรือเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่า ก็สามารถนำออกขายทอดตลาดเพื่อรอคำสั่งไว้ก่อนได้ ประเด็นสำคัญคือหากปรากฏในภายหลังว่าทรัพย์สินนั้นมีใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องคืนทรัพย์นั้นพร้อมทั้งชดเชยค่าเสียหาย ค่าเสื่อมสภาพ หรือกรณีไม่อาจคืนทรัพย์สินนั้นได้จะต้องชดเชยตามราคาที่ประเมิน จะเห็นว่ากรณีดังกล่าวนี้หากหน่วยงานของรัฐไม่ยอมจ่ายเงินค่าทดแทนดังกล่าวนี้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองย่อมสามารถฟ้องหน่วยงานของรัฐ เพื่อเรียกเอาค่าทดแทนหรือค่าเสียหายตามสิทธิที่ตนควรจะได้รับด้วย ถือเป็นการที่หน่วยงานของรัฐกระทำละเมิดต่อประชาชนแล้ว เจ้าของทรัพย์หรือผู้ครอบครองเองก็ย่อมมีสิทธิที่จะได้ดอกเบี้ยจากการกระทำนั้นด้วยโดยถือวันที่หน่วยงานของรัฐไม่ชำระค่าทดแทนเป็นวันที่รู้ถึงการละเมิดได้

รวมทั้งในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้ชำระเงินค่าทดแทน ค่าเสื่อมสภาพ หรือกรณีที่ต้องชดเชยราคาแทนทรัพย์นั้น ควรจะต้องชำระดอกเบี้ยในส่วนนี้ด้วย ผู้ศึกษาเห็นว่าในกรณีที่จะต้องชำระหนี้ใด

ซึ่งเป็นหนี้เงิน เจ้าหนี้ย่อมมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยในเรื่องดังกล่าวนี้ด้วยเพราะเหตุที่เจ้าของทรัพย์สินนั้นถูกกฎหมายบังคับเอาทรัพย์สินที่ตนได้ครอบครองไป และต้องเสียหายจากการไม่ได้ใช้ทรัพย์สินนั้น จึงควรคำนวณคิดดอกเบี้ยในส่วนนี้ให้แก่เจ้าของทรัพย์สินด้วย โดยนำหลักเกณฑ์เรื่องดอกเบี้ยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 7 และ 224 ประกอบการพิจารณา

ประเด็นที่สี่ ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายในการยึดทรัพย์สินอื่นแทนทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิดตามหลักทรัพ์ตามมูลค่า เดิมนั้นไม่ปรากฏอยู่ในกฎหมายอันเกี่ยวกับยาเสพติดในประเทศไทย จนกระทั่งกฎหมายในฉบับปัจจุบันได้มีการบัญญัติขึ้นซึ่งเป็นการรับเอาหลักการจากต่างประเทศเข้ามาอนุวัติเป็นกฎหมายภายใน โดยหากไม่สามารถยึดทรัพย์สินดังกล่าวได้ ก็สามารถยึดทรัพย์สินอื่นไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม มาแทนทรัพย์สินนั้นได้ แต่ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้กำหนดยกเว้นทรัพย์สินบางชนิดที่ไม่ควรจะได้รับมาได้ แต่กลับให้อำนาจในการยึดทรัพย์สินได้ทั้งหมด เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งจะพบว่ามีบทบัญญัติยกเว้นทรัพย์สินบางประเภทไว้ว่าไม่อยู่ในขอบข่ายแห่งการบังคับตาม มาตรา 301 และ 302

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะแก้ไข ปรับปรุง ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินในคดียาเสพติด

เดิมพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดพ.ศ.2564 ประกอบประมวลกฎหมายยาเสพติด ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินในคดียาเสพติด

ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายโดยปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของลักษณะ 4 การตรวจสอบทรัพย์สิน หมวด 3/1 คือ การแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สิน โดยเพิ่มบทบัญญัติ มาตรา 85/1 ดังนี้

“มาตรา 85/1 ทรัพย์สินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ริบและเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินตามหมวด 3 ให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ศาลจะพิพากษาให้ทำให้ทรัพย์สินนั้นใช้ไม่ได้หรือทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้เว้นแต่กรณีที่มีสนธิสัญญาทวิภาคีระหว่าง ประเทศไทยกับประเทศภาคีกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น แต่การจัดการกับทรัพย์สินหรือเงินดังกล่าวจะกระทำมิได้หากจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

เมื่อมีกรณีที่ต้องคืนหรือแบ่งทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบทรัพย์สินให้แก่ประเทศที่มีส่วนได้เสียอันเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ริบหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการริบ

ไว้ในสนธิสัญญา ให้ผู้ประสานงานกลาง ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้ส่งทรัพย์สินหรือเงินนั้นแก่ผู้ประสานงานกลางเพื่อคืนหรือแบ่งให้แก่ประเทศผู้ร้องขอ

ทรัพย์สินที่รับหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการรับทรัพย์สินนั้นจะต้องคืนหรือแบ่งให้แก่ประเทศที่มีส่วนได้เสียอันเกี่ยวกับทรัพย์สินที่รับหรือเงินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ชำระแทนการรับนั้น เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายที่ประเทศไทยได้ใช้ไปในการดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้ผู้ประสานงานกลางคืนหรือแบ่งทรัพย์สินหรือเงินส่วนที่เหลือให้แก่ประเทศภาคีนั้น

ทั้งนี้เว้นแต่กรณีที่มีสนธิสัญญาตามวรรคหนึ่งกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ก็ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญานั้น ดอกผลของทรัพย์สินหรือเงินตามวรรคสองที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ยังมิได้คืนให้แก่ประเทศภาคีให้ตกเป็นของแผ่นดิน”

“มาตรา 85/2 หลักเกณฑ์การยื่นคำร้อง วิธีการ การแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินในคดีอาชญากรรมให้ นำพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 หมวด 2 การให้ความช่วยเหลือและการขอความช่วยเหลือ ส่วนที่ 9 การอาศัย ยึด หรือรับทรัพย์สิน และการบังคับชำระเงินแทนการรับทรัพย์สิน มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

2. ปัญหาเกี่ยวกับการยึดทรัพย์สินในคดีอาชญากรรม

2.1 ในส่วนของการยึดทรัพย์สินนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าควรแก้ไขหลักเกณฑ์เรื่องระยะเวลาในการขอให้รับทรัพย์สินโดยเฉพาะมาตรา 77 วรรคสอง จากเดิมคือ

“มาตรา 77...ในกรณีที่พบว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรมเพิ่มขึ้นอีก ให้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินนั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด” ให้แก้ไขเป็นความดังนี้

“มาตรา 77...ในกรณีที่พบว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรมเพิ่มขึ้นอีก ให้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินนั้นภายในสามปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด”

และเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมวรรคในบทบัญญัติดังกล่าวเพิ่มเติมในกรณีที่เป็นอย่างกรณีอาชญากรรม ให้สามารถยื่นคำร้องต่อศาลได้ภายในระยะเวลา 5 ปี ดังนี้

“ ในกรณีที่พบว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรมเพิ่มขึ้นอีกและเป็นทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม ให้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งรับทรัพย์สินนั้นภายในห้าปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด”

2.2 ในส่วนของประเด็นเรื่องการยึดทรัพย์สินในต่างประเทศนั้นเดิมไม่มีบทบัญญัติของกฎหมาย ผู้ศึกษาจึงเห็นควรเพิ่มเติมให้นำพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มาใช้เป็นการอนุโลมไปเสียก่อนโดยเพิ่มบทบัญญัติในส่วนของการยึดและอายัดเพิ่มเติม ดังนี้

“มาตรา 83/1 หลักเกณฑ์การยึดหรืออายัดทรัพย์สินในคดีอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างประเทศนั้น ให้ทำตามพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

3. ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายเรื่องดอกเบี้ยในคดีอาชญากรรม

ผู้ศึกษาเห็นควรให้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมข้อความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลอาชญากรรม พ.ศ. 2564 มาตรา 75 วรรคสี่ และวรรคห้า จากเดิม

“ถ้าความปรากฏในภายหลังว่าทรัพย์สินที่นำไปใช้ตามวรรคสองมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม ให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งค่าใช้จ่ายและ ค่าเสื่อมสภาพตามจำนวนที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนด โดยใช้จากเงินกองทุนให้แก่ เจ้าของ หรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ ให้ชดเชยราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาที่ประเมินได้ ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือตามราคาที่ไต่ถามการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี

การประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” แก้ไขเป็นข้อความดังนี้

“ถ้าความปรากฏในภายหลังว่าทรัพย์สินที่นำไปใช้ตามวรรคสองมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับอาชญากรรม ให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งค่าใช้จ่ายและ ค่าเสื่อมสภาพรวมทั้งดอกเบี้ย ตามจำนวนที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนด โดยใช้จากเงินกองทุนให้แก่ เจ้าของ หรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ ให้ชดเชยราคาทรัพย์สินพร้อมดอกเบี้ยตามราคาที่ประเมินได้ ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือตามราคาที่ไต่ถามการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี

การประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพและดอกเบี้ยตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

4. ปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายในการยึดทรัพย์สินอื่นแทนทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง กับการกระทำความผิดตามหลักทรัพย์สินตามมูลค่า

เดิมไม่มีบทบัญญัติในเรื่องทรัพย์สินที่ได้รับการยกเว้น ไม่อยู่ภายใต้การยึดหรืออายัดตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลอาญาเสพติฯ ผู้เขียนเห็นว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติใน หมวด 3 มาตราการตรวจสอบทรัพย์สินตามมูลค่าโดยเพิ่มบทบัญญัติ ดังนี้

“มาตรา 85/1 ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดต่อไปนี้ ย่อมไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับให้สามารถริบทรัพย์สินตามมูลค่าแทนทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดได้

(1) เครื่องนุ่งห่มหลับนอน เครื่องใช้ในครัวเรือน หรือเครื่องใช้สอยส่วนตัว โดยประมาณรวมกันราคาไม่เกินประเภทละหนึ่งหมื่นบาท แต่ในกรณีที่เจ้าพนักงานเห็นสมควร เจ้าพนักงานจะกำหนดให้ทรัพย์สินแต่ละประเภทดังกล่าวที่มีราคารวมกันเกินหนึ่งหมื่นบาทเป็นทรัพย์สินที่ไม่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความจำเป็นตามฐานะของผู้กระทำความผิดได้

(2) สัตว์ สิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการประกอบอาชีพหรือประกอบวิชาชีพเท่าที่จำเป็นในการเลี้ยงชีพของผู้กระทำความผิดหรือญาติราคารวมกัน โดยประมาณไม่เกินห้าหมื่นบาท

(3) สัตว์ สิ่งของ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ทำหน้าที่ช่วยหรือแทนอวัยวะของผู้กระทำความผิด

(4) ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นของส่วนตัวโดยแท้ เช่น หนังสือสำหรับวงศ์ตระกูลโดยเฉพาะ จดหมาย

ทรัพย์สินตาม (1)-(4) ต้องไม่ใช่ทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 32 และมาตรา 33 และมีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย”

“มาตรา 85/2 เงินหรือสิทธิเรียกร้อง เป็นเงินของผู้ต้องหาต่อไปนี้ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับตามพระราชบัญญัตินี้

(1) เบี้ยเลี้ยงชีพซึ่งกฎหมายกำหนดไว้

(2) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ บำเหน็จ เบี้ยหวัด หรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกันของข้าราชการ เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างในหน่วยราชการ และเงินสงเคราะห์ บำนาญ หรือบำเหน็จที่ หน่วยราชการได้จ่ายให้แก่คู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น

(3) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ค่าชดใช้ เงินสงเคราะห์ หรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกันของพนักงาน ลูกจ้าง หรือคนงาน นอกจากที่กล่าวไว้ใน (๒) ที่นายจ้างหรือบุคคลอื่นใดได้จ่าย ให้แก่บุคคลเหล่านั้น หรือคู่สมรส หรือญาติที่ยังมีชีวิตของบุคคลเหล่านั้น เป็นจำนวนรวมกันไม่เกิน เดือนละหนึ่งหมื่นบาท

(4) บำเหน็จหรือค่าชดเชยหรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกันของบุคคลตาม (4) เป็นจำนวนไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(5) เงินฌาปนกิจสงเคราะห์ที่ผู้ต้องหาจะได้รับอันเนื่องมาแต่ความตายของบุคคลอื่นเป็นจำนวนตามที่จำเป็นในการดำเนินการฌาปนกิจศพตามฐานะของผู้ตายที่เจ้าพนักงานเห็นสมควร

เงินหรือสิทธิเรียกร้องตาม (1)-(4) ต้องมิใช่ทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 และมาตรา 33 และมีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย”

“มาตรา 85/3 หลักเกณฑ์การยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือเงินซึ่งมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด”

เอกสารอ้างอิง

- รุ่งกานต์ วัชรปรีดา. “อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.
- วันชัย ศรีนวลนัต. “การใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษริบทรัพย์สินในคดียาเสพติด.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ร้อยตำรวจเอกธำรงค์ ชูหมื่น. “กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับการริบทรัพย์สินในคดียาเสพติด.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- นางสาวพรรณพิไล ไชยวรรณ. “การนำหลักการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สิน (Asset Sharing) มาใช้ในคดียาเสพติดของประเทศไทย.” วารสารสำนักงาน ป.ป.ส : น 29-33
- ชลธิดา สุทธิฤทธิ์. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2563.